

III. OCJENJIVANJE MLJEČNIH PROIZVODA

Prošla su malone tri i po mjeseca između drugog i trećeg ocjenjivanja mlječnih proizvoda, koje vrši Udruženje mljekarskih poduzeća Hrvatske. U to vrijeme su se tržišta u gradovima popunila mlječnim proizvodima, a zalihe u skladištima proizvodnih poduzeća postepeno rastu. Jedan od razloga zastoja u prometu mlječnim proizvodima je loša kvaliteta. To potvrđuje i treće ocjenjivanje.

Ocjenjivanje je izvršeno po sistemu od 20 točaka, koji je poblizje opisan u »Mljekarstvu« br. 2 od studenoga god. 1951. Vršile su ga dvije komisije sastavljene ovako:

a) za ocjenjivanje sira

1. M. Ferdebar
2. V. Kohout
3. I. Cimić
4. S. Lazić
5. S. Bradić
6. Dr. B. Rogina
7. Ing. Mayerhofer

b) za ocjenjivanje maslaca

1. M. Potočić
2. V. Kraljić
3. N. Bradić
4. I. Jembrek
5. Dr. M. Francetić
6. Ing. S. Miletić
7. Ing. M. Markeš

Zavod za laktologiju poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu ispitao je sadržinu vlage i masti u predloženim uzorcima, a sumarni rezultati ovih ispitivanja i rezultati rada ocjenjivačke komisije vide se iz donjih tabela.

Na osnovu rada ocjenjivačke komisije možemo stvoriti neke zaključke, koji bi trebali poslužiti kao ozbiljna opomena proizvodnim poduzećima.

Jedan jedini uzorak sira polučio je više od 18 točaka i približio se po vanjskom izgledu, okusu, mirisu i slici na prerezu mirnodopskoj predratnoj kvaliteti. Sir je bio parafiniran. Ostala 23 uzorka imala su prosječan izgled sadanje robe na tržištu, te kvalitetom nisu zadovoljili. Napomene ocjenjivačke komisije otkrivaju čitav niz pogrešaka u siru, koje se mogu svesti na dva osnovna razloga. To su: loše kvaliteta mljeka upotrebljavanog za sir i loša izradba. Prljavština, naduvenost sira, strani mirisi i okusi (po krmi, po staji, po dimu), gorčina, kiselost, miris po amonijaku i neke druge pogreške ocjenjivanih sireva posljedica su lošeg mljeka. Nedovoljno ili prejako soljenje; žilavo, grubo, krhko, zrnato tijesto; tvrda, meka ili oštećena kora, pa neke pogriješke u okusu sira uzrokovane su lošom izradom.

Kod maslaca najveći dio pogrešaka proistječe od loše sirovine (užgllost, strani okus i miris, nečistoća). Ima čestih prigovora i samoj izradi, a odnose se uglavnom na nedovoljno ili prejako gnječenje i pranje maslaca. Svega dva uzorka — i ta su polučila više od 18 točaka — imala su nježnu finu aromu, a nekoliko daljnjih bilo je bez ikakove arome. Razlog je taj, što još nigdje ne vršimo pasterizaciju vrhnja i cijepljenje čistim kulturama, premda ima pogona, u kojima ima zato uvjeta.

Kemijske analize sira i maslaca pokazuju, da neka poduzeća obraćaju premalo pažnje udešavanju sadržine masti u ovim proizvodima. Propisi prijedloga standarda i privredni račun poduzeća zahtijevaju od uprava poduzeća, a i od majstora u pogonu, da se tim pitanjem ozbiljno pozabave. Nepotrebno velika sadržina masti u siru (»Slavonka« pogon Pleternica), u maslacu (Gradska mljekara Zagreb, pogon Sesvete, SRZ Rasinja i dr.) smanjuje rentabilnost poduzeća. Ako je sadržina masti manja od one, koja je propisana za dotičnu vrstu sira (Gradska mljekara Virovitica, Gradska mljekara Zagreb, pogon Štefanje i dr.), poduzeće oštećuje potrošača i snosi posljedice, koje proizlaze iz krivog označivanja robe.

Usprkos izvjesnih nedostataka treće ocjenjivanje je uspjelo. No tek onda, kad se zajedničkim nastojanjem ocjenjivačkih komisija, majstora u mljekarama i Udruženja ostvari stalna kontrola i bolja kvaliteta svih naših mlječnih proizvoda na tržištu, moći ćemo reći, da su ocjenjivanja postigla svoju pravu i željenu svrhu.

Ing. M. Markeš

I. Rezultati III. ocjenjivanja i analize uzoraka sira trapista

Redoslijed	Pokršteni broj točaka	Od toga za miris i okus	Vlaga u sirovu %	Mast u suhoj tvari %	Proizvođač	Primjedbe ocjenjivačke komisije
1	18,78	7,14	37,94	47,51	»Zdenkač, pog. Končanica, E. Pinek	Svojeviti okus nedovoljno izražen
2	17,21	6,85	41,80	44,81	»Zdenkač, pog. Badnjevinu, V. Husak	Tijesto slabo povezano, žilavo, raspored rupica nepravilan
3	16,71	6,78	43,97	44,02	G. M. Zgb, pog. Dubrava, F. Levak	Nedovoljno slan, strani okus, rupice nepravilne, tijesto slabo povezano
4	16,71	6,56	45,36	42,20	»Zdenkač, pog. Pakr. Poljana, V. Bacilek	Tijesto slabo povezano, nepravilan raspored rupica
5	16,57	7,28	43,01	42,78	Zadruga Ladišlav, S. Sikaček	Rupice preguste i sitne, tijesto premeko
6	16,57	6,63	42,20	46,10	»Zdenkač, pog. V. Grdevac, S. Spiraneac	Rupice nepravilne i premale, tijesto slabo povezano
7	16,35	6,63	37,21	36,12	G. M. Zgb, pog. Stefanje, I. Jelen	Kora pretvrda, nepravilan raspored rupica, okus loš
8	15,92	6,49	41,60	41,74	G. M. Zgb, pog. V. Pisanica	Kora meka, tijesto žilavo, nedovoljno slan, raspored rupica nepravilan
9	15,78	5,49	38,64	46,20	Polj. Zadruga Hercegovac	Kora oštećena, žilav, nagorak, nedovoljno slan, rupice premale
10	15,28	5,99	46,14	42,11	»Slavonkač, pog. Sesvete, J. Keč	Kora meka, nagorak, nezreo
11	15,21	5,99	42,71	41,57	G. M. Zgb, pog. Pitomača	Kiseo, rupice preguste i nepravilno raspoređene
12	13,78	5,35	46,34	49,13	»Slavonkač, pog. Pleternica, J. Pipal	Kora premeka, nedovoljno slan, bljutav, rupice nepravilne
13	12,92	4,28	43,82	41,38	G. M. Zgb, pog. Kloštar, J. Glavnik	Žilav, gorak, miris po amonijaku i dimu, sitne rupice
14	12,71	4,63	42,17	39,23	G. M. Zgb, pog. Bregi, I. Orlov	Napuhnut, sitne guste očiće, gorak, miris po amonijaku
15	12,57	4,56	45,05	40,24	»Opskrbač, pog. Sviraj	Tijesto meko, prugasto, gorak, miris po maslač. kis., preslan, vrlo sit. očiće
16	12,38	5,09	42,25	39,27	G. M. Zgb, pog. Novačka, A. Cimerman	Tijesto grubo, žilavo, okus neugodan, bljutav
17	12,28	3,99	46,81	32,51	G. M. Virovitica, R. Biča	Kora pretvrda, preslan, nagorak, okus po gujiloči
18	11,35	3,49	47,28	41,94	G. M. Zgb, pog. Sesvete, I. Jagić	Tijesto krhko, gorak, strani miris (po kumi)
19	10,92	4,28	42,46	41,87	G. M. Zgb, pog. Križevci	Kiselkast sa stranim okusom
20	10,78	4,49	36,01	41,64	G. M. Zgb, pog. Tkalec, B. Jedvaj	Tijesto suho, grubo, krhko, bez rupica, oštar okus po kiselom mlječiku
21	10,50	3,78	46,33	46,54	»Višnjač, Varaždin, I. Jembrek	Strani miris i okus, mekan, nadruven, neslan, gorak
22	8,07	1,93	45,79	43,10	»Opskrbač, pog. Orlovac, Contessi	Tijesto krhko, grudicašasto, bez očića, miris po amonijaku
23					»Gramapc, Čakovec, S. Putać.	Okus gorak sa stranim priokusom
24					G. M. Zgb, SRZ Rasinja	

Isključen radi prob. buš.
Isključen radi nečistoće

II. Rezultati III. ocjenjivanja i analize uzoraka maslača

Redoslijed	Pokršteni broj točaka	Od toga za miris i okus	Voda %	Mast %	Proizvođač	Primjedbe ocjenjivačke komisije
1	18,79	10,86	16,25	83,5	G. M. Zgb, centrala, G. Glogovšek	Nježna aroma, gotovo bez boje
2	18,43	10,50	15,82	84	G. M. Zgb, centrala Bregi, I. Orlov	Okus prazan, nakiseo
3	17,36	9,64	nije ispitano		Polj. zadruga Hercegovac	Neizražena aroma, rupice sa vodom
4	16,57	9,64	14,36	85,5	Mlječ. zadruga Babina Greda	Gotovo potpuno bez mirisa, nagorak, sitne nečistoće
5	16,00	8,79	17,01	82,5	»Zdenkač V. Zdenič, S. Lazčić	Okus prazan, nagorak, slabo gnječen, ljepljiv, nečist
6	15,86	9,93	17,39	82,5	»Granapc Čakovec, I. Činičić	Nema čisti okus, nagorak, mazav, sitna nečist, rupice pune vode
7	15,71	9,64	15,25	84,5	G. M. Zgb, pog. Novačka, S. Cimerman	Okus prazan, lagano užežen, nečist, voden, ljepljiv
8	15,14	9,14	17,83	82	G. M. Virovitica, I. Grizelj	Okus metalan, lagano užegnuto, rupe s kapljicama vode
9	15,00	8,43	14,84	85	»Zdenkač V. Zdenič, S. Lazčić	Okus strani, kiseo, bez mirisa, sitne nečistoće, krhak, blijed, neispran
10	13,86	8,50	14,36	85	G. M. Zgb, pog. Tkalec, B. Jedvaj	Okus prazan, metalan, nagorak, miris slab, boja masti, bez sjaja, mazav
11	13,78	8,71	14,59	85	Belja, B. Manastir, V. Kohout	Užegnuto, nagorak, voden, prugasto, slabo gnječeno, bez sjaja, stari maslac
12	12,57	6,50	17,63	82	G. M. Virovitica, I. Grizelj	Užegnuto, okus prazan, nečist, nedovoljno gnječeno
13	12,21	8,93	11,75	88	G. M. Zgb, pog. Sesvete, I. Jagić	Nagorak, nakiseo, užegnuto, rupičav, prijav
14	12,00	7,57	15,64	84	G. M. Zgb, pog. Stefanje, I. Jelen	Užegnuto, šaren, okus metalan, rupe u tijestu, prijav
15	11,71	7,28	12,65	87	G. M. Zgb, SRZ Rasinja	Užegnuto, voden, slabo gnječeno, bez sjaja, blijed, mazav, slabo kiseo
16	11,50	6,07	16,89	83	Zadruga Ladišlav, S. Sikaček	
17					»Slavonkač, Požega, J. Ždimal	
18					»Višnjač, Varaždin, I. Jembrek	